॥ भीष्म उवाच ॥ ततः स राजा रात्र्यन्ते प्रतिबुद्धो महामनाः। कृतपूर्व्वाह्णिकः प्रायात् सभार्य्यस्तद्वनं प्रति। २८२१
ततो ददर्श नृपतिः प्रासादं सर्व्वकाञ्चनं। मणिस्तम्भसहस्राढ्यं गन्धर्व्वनगरोपमं।
तत्र दिव्यानभिप्रायान् ददर्श कुशिकस्तदा। पर्व्वतान् रूप्यमानूंश्च नलिनीश्च सपङ्कजाः।
तत्र शालाश्च विविधास्तोरणानि च भारत। शाद्वलोपचितां भूमिं यथा काञ्चनकुट्टिमां।
सहकारान् प्रफुल्लांश्च केतकोद्दालकान् धवान्। अशोकान् सह कुन्दांश्च फुल्लांश्चैवातिमुक्तकान्।
चम्पकांस्तिलकान् भव्यान् पनसान् वञ्जुलानपि। पुष्पितान् कर्णिकारांश्च तत्र तत्र ददर्श ह। २८३०
श्यामान् वारणपुष्पांश्च तथाऽष्टपादिका लताः। तत्र तत्र परिकृष्टा ददर्श स महीपतिः।
वृक्षान् पद्मोत्पलधरान् सर्व्वर्त्तुकुसुमांस्तथा। विमानप्रतिमांश्चापि प्रासादाञ्छैलसन्निभान्।
शीतलानि च तोयानि क्वचिदुष्णानि भारत। आसनानि विचित्राणि शयनप्रवराणि च।
पर्य्यङ्कान् रत्नसौवर्णान् परार्द्ध्यास्तरणावृतान्। भक्ष्यभोज्यमनन्तञ्च तत्र तत्रोपकल्पितं।
वाणीवादाञ्छकांश्चैव सारिकान् भृङ्गराजकान्। कोकिलाञ्छतपत्रांश्च सकोयष्टिककुक्कुभान्। २८३५
मयूरान् कुक्कुटांश्चापि दात्यूहान् जीवजीवकान्। चकोरान् वानरान् हंसान् सारसांश्चक्रसाङ्कयान्।
समन्ततः प्रमुदितान् ददर्श सुमनोहरान्। क्वचिदप्सरसां संघान् गन्धर्व्वाणाञ्च पार्थिव।
कान्ताभिरपरांस्तत्र परिष्वक्तान् ददर्श ह। न ददर्श च तान् भूयो ददर्श च पुनर्नृपः।
गीतध्वनिं सुमधुरं तथैवाध्यापनध्वनिं। हंसान् सुमधुरांश्चापि तत्र शुश्राव पार्थिवः।
तं दृष्ट्वाऽत्यद्भुतं राजा मनसाऽचिन्तयत्तदा। स्वप्नोऽयं चित्तविभ्रंश उताहो सत्यमेव तु। २८४०
अहो सह शरीरेण प्राप्तोऽस्मि परमाङ्गतिं। उत्तरान् वा कुरून् पुण्यानथवाऽप्यमरावतीं।
किञ्चेदं महदाश्चर्य्यं संपश्यामीत्यचिन्तयत्। एवं सञ्चिन्तयन्नेव ददर्श मुनिपुङ्गवं।
तस्मिन् विमाने भौवर्णे मणिस्तम्भसमाकुले। महार्हे शयने दिव्ये शयानं भृगुनन्दनं।
तमभ्ययात् प्रहर्षेण नरेन्द्रः सह भार्य्यया। अन्तर्हितस्ततो भूयश्च्यवनः शयनञ्च तत्।
ततोऽन्यस्मिन् वनोद्देशे पुनरेव ददर्श तं। कौश्यां वृथ्यां समासीनं जपमानं महाव्रतं। २८४५
एवं योगबलाद्विप्रो मोहयामास पार्थिवं। क्षणेन तद्बलञ्चैव ते वै चाप्सरसां गणाः।
गन्धर्व्वाः पादपाश्चैव सर्व्वमन्तरधीयत। निःशब्दमभवच्चापि गङ्गाकूलं पुनर्नृप।
कुशवल्मीकभूयिष्ठं बभूव च यथा पुरा। ततः स राजा कुशिकः सभार्य्यस्तेन कर्म्मणा।
विस्मयं परमं प्राप्य तद्दृष्ट्वा महदद्भुतं। ततः प्रोवाच कुशिको भार्य्यां हर्षसमन्वितः।
पश्य भद्रे यथा भावाश्चित्रा दृष्टाः सुदुर्लभाः। प्रसादाद्भृगुमुख्यस्य किमन्यत्र तपोबलात्। २८५०
तपसा तदवाप्यं हि यत्तु शक्यं मनोरथैः। त्रैलोक्यराज्यादपि हि तप एव विशिष्यते।
तपसा हि सुतप्तेन शक्यो मोक्षस्तपोबलात्। अहो प्रभावो ब्रह्मर्षेश्च्यवनस्य महात्मनः।
इच्छयैष तपोवीर्य्यादन्यान् लोकान् सृजेदपि। ब्राह्मणा एव जायेरन् पुण्यवाग्बुद्धिकर्म्मणः।
उत्सहेदिह कृत्वैव कोऽन्यो वै च्यवनादृते। ब्राह्मण्यं दुर्लभं लोके राज्यं हि सुलभं नरैः।